

Szeged követeli az önálló magyar hadsereget

(Saját tudósítónktól.) A Délmagyarország szerdai számában érdeme szerint méltatta azt a tanácsi előterjesztést, amely az önálló magyar hadsereg föllállításának követelését és a kormánynál való sürgetését hozta javaslatba a közgyűlésnek. Mint előrelátható volt, a legnagyobb magyar vidéki város törvényhatósága egyhangú lelkesedéssel csatlakozott a tanácsi előterjesztéshez és ünnepi lelkesedéssel fogadta úgy a tanács javaslatát, mint az annál szólásra jelentkező három közgyűlési tag beszédét, akik nemzeti, politikai és ipari szempontokból fejtegették az önálló magyar hadsereg föllállításának szükségességét és jelentőségét. A közgyűlés eme részének lefolyásáról az alábbi tudósításunk számol be:

Dr. Tóth Mihály katonaiügyi tanácsos ismertette a tanácsnak az önálló magyar hadsereg föllállítására vonatkozó előterjesztését, amelyet szerdai számunkban egész terjedelmében közöltünk. A tanácsi javaslat felolvasását állandó helyeslés és lelkesedés kísérte, majd dr. Kószó István törvényhatósági bizottsági tag, országgyűlési képviselő emelkedett szólásra:

— Biztos tudatában vagyok annak, — kezdte beszédét dr. Kószó — hogy amíg az ország anyagi függetlenségét csak az önálló vámterület biztosíthatja és hogy minden magyarnak forró vágya egvrészt, hogy anyagi függetlenségünk biztosítva legyen, addig küzdelmeiben nemzetünk mindig csak az alkalmasságot várta, hogy nemzeti jogait érvényesítse. A kiegyezési törvény nem mondta azt, hogy nekünk örök időkre közös hadsereget kell föntartanunk Ausztriával. Ellenkezőleg, ez a törvény megvitatta számunkra a lehetőségét annak, hogy lerázzuk magunkról azt a bilincset, amely a közös hadsereg rendszerével oly erősen köti a magyarságot Ausztriához, míg a vezető szerep teljesen Ausztriáé. Mikor a mai világháborúban a magyarság megmutatta erejét, hatalmát, becsületességét, megmutatta azt, hogy félreismerték az udvar körül és azok, akik évszázadok óta folyton csak a nemzetiségi izgalmakat gyújtogatták közöttünk, nehogy megerősödhesünk, akkor szabad, sőt kell neki a jogait követelni. Azt hiszem, a világháború megmutatta azt, hogy a magyarság sokkal nagyobb erőt és sokkal értékesebb anyagot szolgáltatott a közös küzdelemhez, mint Ausztria és hogy a magyarság mindenkor és mindenütt híven teljesítette kötelességét. Nem nézte soha, hogy saját határait védi-e, megtartotta mindenkor becsülettel és magyaros bátorsággal, őseitől öröklött hatalmas erővel esküjét. Amikor a magyarság az uralkodónak is bebizonyította, hogy egvedül a magyarság az, amelyre mindenkor bízton számíthat, amelyre mindenkor bízton támaszkodhat, hangosan követeli az elismerést a magyar nemzet egész összessége. És amikor a negyedik évben is apa a fiúval indul a nagy küzdelembe és helyt áll, akárhova visz, akár melyik ellenséggel állítja szembe, akkor is, amikor a saját határait már nem kell féltetni, szabad a nemzetnek legszentebb jogait követelni. Az uralkodó maga is különös elismerésre nyilvánította méltónak a magyar nemzetet. És amikor a budai várban már fejen volt a szent korona, királyi szavával ígérte meg, hogy az önálló magyar hadsereg szervezésére a legelső alkalommal megteszi a szükséges intézkedést. Ha a nemzet hangja mellett a kormány ezt a királyi szóra hivatkozással követelni fogja, bízton hiszi, hogy ennek a követelésnek lesz visszhangja. Csak nem kell tünni semmi idegen beavatkozást, ez nem Ausztria, hanem a magyarság és a király ügye. A javaslat érdeméhez ezek után nem szól hozzá, de miután a javaslat szövegezése olyan szép és annyira benne van az egész nemzet hangja,

szava, vágya, érzése és szíve, javasolja, határozza el a közgyűlés, hogy a határozatot Szeged törvényhatósága, mint amely először foglalkozik ezzel a kérdéssel az országban, megküldi az összes törvényhatóságoknak csatlakozás végett.

Taps és éljenzés fogadta ezeket a szavakat, amelyek után Wimmer Fülöp a kereskedelmi és iparkamara elnöke állott szólásra:

— Engedjék meg nekem, — mondta — hogy financiális és iparfejlesztési szempontokból is támogassam a tanácsnak ezt a javaslatát. A hadsereg szükségletének tudvalevőleg az ország kereskedelmét és iparát kellene fejleszteni, még a mai viszonyok között is. Tehát legalább a kvótaszerüséget fönn kellene tartanunk, úgy, hogy az ország hadikiadásainak kvótaszerű része visszatérüljön az országnak a kereskedelmi és ipari megrendelésekben. Ezzel szemben azonban a delegációban kiderült, hogy a háború sok milliárdos kiadásai közben, amelyből mi viseljük a ránk eső részt, négyezer milliárddal kevesebb összeget iuttatott az osztrák hadvezetés Magyarországnak, mint a kvóta arányában kellett volna. Négyezer milliárddal károsítottak meg bennünket akként, hogy

nem adták a magyar iparnak és kereskedelemnek a kvóta szerint minket megillető szállításokat. Ezt a tényt a delegációban állapították meg hivatalosan. Hogy ez mit jelent, nem is kell bővebben fejtegetni. Atánlia elfogadásra a tanácsi javaslatot.

Cserő Ede volt a következő felszólaló, aki a szegedi munkapárt nevében szólalt fel:

— Dr. Kószó remek beszéde után — mondta — igen kevés, amit én mondhatok. Elég annvit, hogy azt a kormányt, amely az önálló magyar hadsereg jelszavával jön, minden magyar embernek lelkiismeretbeli kötelessége támogatni. Itt félre kell tenni minden politikát, egyéni érzelmet, ezt a kormányt ebben a munkájában mindenkinek hazafiúi és erkölcsi kötelessége támogatni a végsőkig. Ehhez a kérdéshez Ausztriának soha köze nem volt, nem lesz és vissza kell utasítani minden erőnkől az illetéktelen beavatkozást. Megengedi, szemben állhatunk az osztrák politikai törekvésekkel, de a kérdéshez a nemzeten kívül csak a királynak van köze. Ezekkel ajánlia elfogadásra a javaslatot.

A közgyűlés ezután zugó élien és taps közben egyhangú lelkesedéssel elfogadta a tanács javaslatát.

Wekerle nyilatkozata az önálló magyar hadseregért folytatott küzdelemről.

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.)

A képviselőház szerdán délután tartotta hosszabb szünet után az első ülését. Szász Károly elnökölt az ülésen, aki megnyitó szavai után elparentálta Tüdős János debreceni képviselőt, majd bejelentette, hogy Szentiványi Árpád indítványt nyújtott be, hogy a Ház délelőtt tartsa üléseit. Az elnök javaslatára a Ház olyképpen állapította meg a napirendet, hogy csütörtökön megválasztják a választójogi bizottság tagjait.

Hegedüs Lóránt ezután meginterpellálta a kereskedelmi minisztert a magyar iparnak, különösen pedig a nyersanyag beszerzésnek sérelme ügyében. Az interpelláció így szólt:

— Van-e tudomása a kereskedelemügyi miniszter urnak arról, hogy a háborús nyersanyagbeszerzés, elsősorban a szövő-fonóiparnak külföldi beszerzése tekintetében van a magyar ipar jövőjének legfontosabb érdeke, hogy legalább a kvóta arányában részesülhessen a nyersanyagokban?

— Tett-e a miniszter ur e tekintetben megfelelő intézkedéseket? Kötött-e megállapodásokat s ha igen, milyen természetűeket?

— Különösen kértem azt, hogy kellő határozottsággal és félreértést nem tűrő módon visszautasította-e a miniszter ur az osztrák kormány egy funkcionáriusának azt a precedensnek konstruált álláspontját, amely szerint a nyersanyagbeszerzésnek kvótaszerinti felosztását Magyarország részére megtagadta?

Felszólalásában azt fejtegette, hogy nem részesülünk a kvóta arányában. Lehetetlen, hogy az osztrák hadi károk is mi viseljük. Az osztrákok mindenütt elnyomják a magyar ipart. A valuta körüli eljárásuk egyenesen képtelen.

Gróf Serényi Béla miniszter azt felelte, hogy a hadügyminisztérium egyes osztályainak magyarelles eljárását nem helyesli. Ezeket a dolgokat már reparálták. — Földes Béla átmenetgazdasági miniszter szintén válaszolt az interpellációra és kifejtette azokat az eszközöket, amelyek szükségesek a ma-

gyar ipar fellendítésére.

Balla Aladár interpellálta ezután Wekerle miniszterelnököt katonai programja miatt. Interpellációja így szólt:

— Annak hangsúlyozása mellett, hogy a magyar nemzet vérendszereinek mielőbbi megállapítása és rendezése csakis a magyar törvényhozás és az alkotmányosan megkoronázott magyar királyra tartozik, kérem a miniszterelnök urat:

1. Van-e tudomása arról, hogy a nemzeti magyar hadsereg felállítására vonatkozó programja keresztülvitelének megakadályozása céljából úgy az osztrák kormány, mint a közös külügyminiszter alkotmányellenesen beleavatkozott. Utóbbi legalább is azzal, hogy félhivatalosa a Fremdenblatt, feltűnő módon állást foglalt ellene.

2. Ha minderről tudomása van, mit szándékozik tenni úgy az osztrák kormány, mint a közös külügyminiszter jogtalan és alkotmányellenes viselkedésével szemben a magyar állam presztizsének megóvása céljából.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök az interpellációra a következőket válaszolta:

— A képviselő ur helyesen értelmezte, hogy a katonai kérdést nem azért vettük fel programunkba, hogy ezáltal a választójogot elüssük, vagy annak tárgyalását elhalasszuk. Programunk előterjesztésénél és azóta is többször kinyilvánítottuk, hogy mi tulajdonképpen a választójog keresztülvitelére alakultunk. És pedig e kötelesség teljesítésétől semmiféleképpen sem engedjük eltántorítani magunkat.

— Igen sok életbevágó, a jövő kormány tevékenységére nézve döntő befolyású programponrt felvettünk programunkba és így felvettük az egész hadseregnek nemzeti és gazdasági szempontból való kiépítését is. (Hosszú tartó éljenzés a baloldalon.) Véleményem szerint fontos és életbevágó ezen programponrt egész jövőnkre nézve és ezért sem más programponrtak ezidő szerint való érvényesítése, vagy valamely akadályba való ütközése nem képezhet ránk nézve indokot